

JOAN ANDREU PARRA

Alberto Ares, delegat del sector social dels jesuïtes d'Espanya

«Sense polítiques d'integració clares, aviat crearem polvorins a les nostres ciutats»

El jesuïta lleonès-del món Alberto Ares Mateos (Veguellina de Órbigo, 1972) és un home pràctic que teoritza. El seu discurs sobre les migracions està impregnat d'una vivència nòmada i de l'experiència d'haver acompanyat diferents comunitats migrants llatinoamericanes, subsaharianes, de l'Europa de l'Est... «que m'han fet molt de bé». «Les grans qüestions han de partir del contacte amb les persones: és l'única presència de Déu que tenim en el nostre món», assegura Ares, i d'aquesta manera miren d'aplicar-ho al conjunt del sector social dels jesuïtes, del qual n'és el delegat a Espanya.

Víctor Codina ens deia en una entrevista [Catalunya Cristiana n. 1960, del 16/04/2017] que «als teòlegs ens cal un contacte molt més directe amb el poble i sobretot amb els pobres». La Teologia de les migracions, respon a aquesta necessitat?

Igual com passa amb gairebé totes les teologies contextuals — teologia de l'alliberament, feminista, del poble... —, efectivament. En els nostres dies hi ha signes dels temps, com va assenyalar Benet XVI amb les migracions, i si no som capaços de tocar-los i d'estar-hi a frec ens perdem alguna cosa de la presència de Déu en el nostre món.

«Alguns teòlegs han descrit la migració com la cara humana de la globalització», llegim al quadern que acaba de publicar amb Cristianisme i Justícia. Quins són els fonaments i principis bàsics d'aquesta Teologia?

Les diferents teologies tenen

uns mateixos pilars, ara bé, al quadern, he mirat de veure quines són les arrels bíbliques de les migracions; passar després pel magisteri (què han dit els sants pares, els Papes); per, en darrer lloc, arribar a les *cruïlles* [vegeu requadre].

Vostè palesa un gran contrast entre la «presència abundant de les migracions a la Bíblia» i, en canvi, «una presència escassa en la reflexió teològica i pastoral». Què es pot fer per anar corregint-ho?

Ens cal dur al cor del currículum acadèmic teològic la realitat migratòria. I, a més, com a Església hem de pressionar una mica més

«El papa Francesc ens ha apropat els migrants al cor»

El cardenal Omella va sostenir un diàleg amb Alberto Ares, moderat per Laura Mor, a Cristianisme i Justícia.

fent Teologia nosaltres també (no només circumscrita als teòlegs) i fer més propera aquesta reflexió a les nostres comunitats, a les paròquies, a les diòcesis... perquè aquella vivència pastoral la podem tematitzar.

L'Església, en el seu conjunt, està prou al costat dels migrants?

Parlar de l'Església en el seu conjunt dins d'un món són paraules majors. El papa Francesc, com a cap de l'Església, ho ha impulsat d'una manera molt forta perquè ha posat la figura del migrant al centre, ha donat mostres d'acollida i ha aprofitat els migrants al nostre cor. Crec molt en el refrany «*el roce ha-*

ce el cariño», així doncs, la nostra Església parlarà dels migrants si les nostres comunitats acullen i estan obertes a aquesta realitat.

Quines accions positives de l'Església subratllaria i en quins aspectes ha de millorar?

En l'Església catòlica, en el món occidental, la teoria és molt clara i la majoria som promigrants, però la realitat vital no sempre és coherent amb això. No sempre hem connectat amb les nostres arrels cristianes en aquest món de les migracions. De vegades el que ens impregna com a cristians és el que sentim a la parada del metro, el que ens arriba dels mitjans de comunicació... Més

«La nostra Església parlarà dels migrants si les nostres comunitats acullen i estan obertes a aquesta realitat»

«Si tots som fills i filles de Déu, com podem tenir prejudicis cap a una altra persona per la raça o l'idioma?»

Alberto Ares és investigador associat a l'Institut d'Estudis de Migracions de la Universitat Pontifícia de Comillas i ha acompanyat diferents comunitats migrants.

enllà de treure documents, hem de fer un pas endavant molt més gran.

En quin sentit?

Que parlem d'acollida, però que la practiquem; parlem de sensibilització, de lluitar contra els prejudicis i el racisme i ens hi posem; i que hi incidim públicament amb la gent propera, amb els nostres governants. En el fons, es tracta de preservar la dignitat de les persones i els seus drets. Si tots som fills i filles de Déu, com podem tenir prejudicis cap a una altra persona per raça o l'idioma?

A més de la pobresa i els conflictes bèl·lics, els desastres que provoca el canvi climàtic també generen desplaçaments. Cal ampliar la definició actual de refugiat?

Es calcula que l'any 2050 pot haver-hi 250 milions de desplaçats mediambientals. La definició de *refugiat* de la Convenció de Ginebra va donar cabuda a la realitat que hi havia després de la Segona Guerra Mundial, i va fer molt de bé, però s'ha quedat obsoleta. L'ideal seria que la definició de refugiat s'ampliés a tots aquests casos. Ara bé,

Les cinc cruïlles de les migracions

Fills i filles d'un pelegrí. Cap a una teologia de les migracions és el títol del quadern Cristianisme i Justícia n. 206 que ha elaborat Alberto Ares i que va presentar en diàleg amb l'arquebisbe de Barcelona, Joan Josep Omella, el 30 de maig passat. L'autor suggereix al quadern que l'actual realitat migratòria i de refugi planteja cinc cruïlles:

- ✓ Identitat: «El que dota d'identitat tot cristià és, per davant de qualsevol altra cosa, el seguiment de Jesús, la seva vida de pelegrí en aquesta terra, i no els llaços de sang o la pertinença a aquesta nació o a aquella altra»
- ✓ Dignitat: «La creació a imatge i semblança de Déu transmet una mateixa dignitat i fraternitat a tots

els éssers humans»

- ✓ Justícia: «Si Déu es converteix en migrant, això implica que en el contacte amb els migrants i els refugiats coneixem més de prop com és Déu»
- ✓ Hospitalitat: «Necessitem tenir una mirada especial per a aquelles famílies que viuen experiències migratòries dramàtiques i devastadores. També quan concerneixen les dones o els nens no acompanyats»
- ✓ Integralitat: «Aquesta interconnexió que vivim, ens planteja reptes cada vegada més grans, que impliquen compromisos més forts, al costat d'una necessitat de respostes resistents i transformadores»

«A Europa no hi ha una mirada comuna sobre les migracions»

de facto, vivim un temps de retallada de drets i és important, primer, que la definició de refugiat s'apliqui. I després que fem un esforç no només per incorporar aquestes noves casuístiques a la definició sinó que hi hagi algun tipus de legislació que empari totes aquestes persones que es veuen afectades, no ho oblidem, per la nostra necessitat de provisió barata i assequible de diferents matèries primeres (coltan, paper...).

El discurs antiimmigració està molt present al Parlament Europeu i ascendeixen partits d'ultradreta. Quines polítiques migratòries espera que es desenvolupin a partir del nou mapa europeu parlamentari que resulti de les eleccions del maig del 2019 proper?

A Europa no hi ha una mirada comuna sobre les migracions. Tot el que en surt és una mirada de mínims. Tenim una Europa del Sud—Espanya, França, Itàlia, Grècia—amb una mirada més comuna, perquè és la porta d'entrada i per com hem passat de ser països emissors a ser dels que reben immigració. A l'Europa de l'Est (Hongria o Polònia), en canvi, miren de preservar una identitat molt forta, potser al-

guns d'ells amb una necessitat de mà d'obra immigrant, però que no són capaços de gestionar la diversitat. D'altres, com Holanda o Bèlgica, n'han vist de tots colors pel que fa a la immigració, perquè han viscut una realitat de diversitat molt forta i hi estan sortint també aquests partits d'ultradreta, xenòfobs.

Quines serien les polítiques de migració desitjables?

Veiem a Europa un discurs on es parla molt bé d'integració, però ens gastem el pressupost per controlar les fronteres, externalitzar-les a base de projectes que mantenen camps de refugiats en altres països i invertint poc allà en projectes de desenvolupament. I a Espanya, quan veus els diners que ens gastem a les ciutats en integració, et cau l'ànima als peus. Tota la inversió en cooperació al desenvolupament des de la crisi és vergonyosa, i la minsa quantitat ja sabem a quin tipus de projectes va. Veient el que ha passat a França, la Gran Bretanya o els Estats Units, si realment no ens prenem seriosament les polítiques d'integració clares, aviat crearem polvorins o camps de conreu a les nostres ciutats i barris.

LLARS ACOLLIDORES, LA NOSTRA OCUPACIÓ

Una banyera que convé canviar per un plat de dutxa, un habitatge que necessita una bona mà de pintura, adequar la instal·lació elèctrica i la lampisteria, donar una nova vida al pati... Tot sovint, una petita intervenció en la nostra llar fa que ens la mirem amb uns altres ulls i que ens hi trobem millor. Deixa que des d'Àngels, Empresa d'Inserció, t'assessorem i ens ocupem de fer-ho realitat.

Demana'ns pressupost al T. 930385330,
al M. 649 469 458 o a/e administracio@angelseil.cat.

<http://rocaipi.cat/projecte-angels-i-insercio-laboral/>